การทดลองที่ 1 การใช้งาน Repository เบื้องต้น

วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจแนวคิดในการใช้ Repository
- 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ Repository (Github) เบื้องต้นได้

ทฤษฎีก่อนการทดลอง

Git

Git¹ เป็นระบบควบคุมเวอร์ชั่น (Version control systems) เป็นเครื่องมือที่ใช้บริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงของไฟล์ ต่าง ๆ ใน project การบันทึกการแก้ไขไฟล์แต่ละครั้งจะเรียกว่ารุ่น (revision) ซึ่งแต่ละรุ่นของการเปลี่ยนแปลงจะถูกกำกับด้วย การประทับเวลา (timestamp) และบุคคลที่ทำการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น หากเกิดความผิดพลาดหรือเสียหายจากการแก้ไข เราก็จะ สามารถย้อนเวลากลับไปยังการแก้ไขครั้งก่อนๆ ที่สมบูรณ์ได้ตามต้องการ ถือได้ว่าระบบควบคุมเวอร์ชั่นเป็นระบบพื้นฐานที่นิยมใช้ ในการบริการจัดการ source code ของโปรแกรม ซึ่งจริง ๆ แล้ว เราสามารถใช้ระบบควบคุมเวอร์ชั่นกับไฟล์ชนิดใดๆ หรืองาน ชนิดใดๆ ก็ได้ ไม่เฉพาะ source code ของโปรแกรมเท่านั้น ในปัจจุบัน มีระบบควบคุมเวอร์ชั่นให้เลือกใช้หลากหลาย ทั้งเป็น แบบฟรีและมีค่าใช้จ่าย (เช่น Git, Mercurial, Subversion) โดย Git จะได้รับความนิยมมากกว่าชนิดอื่น ๆ การทำงานของ Git นั้นจะมีพื้นที่เก็บไฟล์ ซึ่งเรียกว่า 'repositories' ซึ่งเราสามารถติดตั้งบริการ git บน server ใดๆ ก็ได้ แต่ server บริการ git ที่ ได้รับความนิยมในปัจจุบันได้แก่ Github, Gitlab, Bitbucket เป็นต้น ข้อดีของการใช้ server รวมก็คือ สามารถแบ่งปันและร่วมมือ ช่วยเหลือกันในแก้ไขโปรแกรมได้จากทุกคนทั่วโลก ลักษณะเฉพาะอย่างหนึ่งของ Git ก็คือ ใน folder ที่ชื่อ .git บนคอมพิวเตอร์ ของเราจะเก็บทุกสิ่งที่เก็บบน server จึงมั่นใจได้ว่า เราสามารถทำงานกับระบบควบคุมเวอร์ชันได้ทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ และหากเกิดกรณีที่ repository บน server เลียหาย เราก็สามารถนำทุกอย่างที่เก็บบนเครื่องกลับขึ้นไปเก็บบน server ได้

Github

Github เป็นบริษัทหนึ่ง ที่ให้บริการ Git repository บนพื้นฐานของเว็บ (web-based Git repository hosting) โดย Github จะ ให้พื้นที่เราสร้าง repository สำหรับโปรเจค ให้บริการฟังก์ชันการทำงานพื้นฐานของระบบ git เช่น การ branches, merges, และ commits อีกทั้งยังให้พื้นที่สำหรับแจ้งข้อผิดพลาด บัก หรือความต้องการเพิ่มเติม features ต่างๆ ตลอดจนมีความสามารถ

¹ "Git · GitHub." Accessed August 10, 2017. https://github.com/git.

ในการเขียนคำอธิบายแบบ wiki ใน repository นั้น ๆ ด้วย Github เป็นบริษัทที่มีมูลค่าประมาณ 2 พันล้าน USD, มีผู้ใช้ ประมาณ 20 ล้านคน มี repositories ประมาณ 40 ล้าน และในจำนวนเหล่านั้น มีโปรเจคที่สำคัญมากรวมอยู่ด้วย เช่น kernel ของ Linux, source code ของ dotnet framework จากไมโครซอฟท์ และอื่นๆ ทำให้มีความมั่นใจในระดับหนึ่งว่าถ้า Github เกิดล่มขึ้นมา ก็จะมีเพื่อนร่วมชะตากรรมอีกไม่น้อย

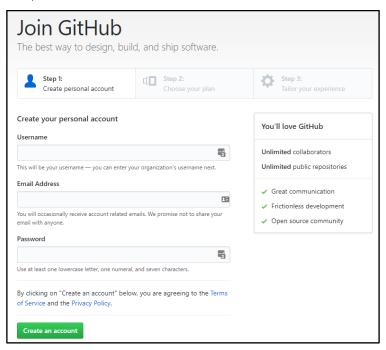
ขั้นตอนการทดลอง

1. เริ่มใช้งาน Github

ในการใช้งาน Github เราจะต้องมีบัญชีผู้ใช้ของ Github ซึ่งทาง Github จะให้บริการฟรีแบบไม่จำกัดจำนวน repository ซึ่งจะเป็นแบบ public หรือ private ก็ได้ repository แบบ public นั้น จะสามารถมองเห็นได้จากทุกคน ส่วน repository ที่เป็นแบบ private เราจะสามารถกำหนดบุคคลที่อนุญาตให้เห็น repository ของเราได้ ซึ่งจะสะดวกในการทำ project ที่เป็นความลับ

1.1 สร้างบัญชีผู้ใช้งานบน Github

การสร้างบัญชีผู้ใช้บน Github ให้ไปที่ https://github.com/join จากนั้น ให้กรอกรายละเอียด ซึ่งชื่อผู้ใช้ (User name) จะถูกนำไปใช้ในหลายๆ ที่ ดังนั้นควรเป็นชื่อที่จำง่ายและพิมพ์ได้สะดวก มิฉะนั้นจะเสียเวลาในการทำงาน

รูปที่ 1.1 การสร้างบัญชี Github

1.2 ติดตั้งโปรแกรม Git

- 1.2.1 ดาวน์โหลดโปรแกรม Git จาก https://git-scm.com/downloads โดยเลือกโปรแกรมติดตั้งให้ตรงกับระบบปฏิบัติการที่ใช้
 โปรแกรมที่ดาวน์โหลดมา จะมี GUI ให้เราใช้งานด้วยซึ่งมีชื่อเรียกว่า Github desktop แต่ถ้าหากสนใจที่จะใช้ Git GUI
 Clients ตัวอื่นๆ ก็สามารถศึกษาได้ที่ https://git-scm.com/downloads/guis
- 1.2.2 ติดตั้งโปรแกรม Git ตามคำแนะนำของโปรแกรมติดตั้ง
- 1.2.3 เปิดโปรแกรม Git bash จะได้หน้าต่าง terminal ที่ทำงานใน text mode

รูปที่ 1.2 หน้าต่าง terminal ของ git bash

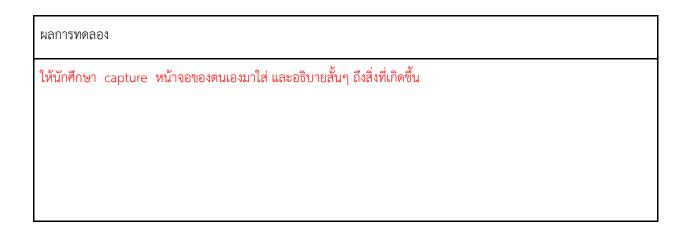
ผลการทดลอง ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น

1.2.4 ทดสอบว่าสามารถใช้งาน Git บนเครื่องของเราได้หรือไม่ ให้พิมพ์คำสั่งต่อไปนี้

\$ git

ถ้า terminal ตอบกลับมาว่าไม่รู้จักคำสั่ง git แสดงว่าการติดตั้งยังไม่สมบูรณ์ ให้กลับไปตรวจสอบขั้นตอน 1.2.2 ให้ติดตั้ง เรียบร้อย

รูปที่ 1.3 ผลการทดลองพิมพ์คำสั่ง git

1.2.5 บอกให้ Git รู้จักชื่อของเรา โดยพิมพ์คำสั่งต่อไปนี้ 2

```
$ git config --global user.name "USER NAME"
```

ในกรณีที่เราต้องการทราบชื่อผู้ใช้ปัจจุบัน สามารถสั่งให้ Git รายงานออกมาด้วยการพิมพ์คำสั่งต่อไปนี้

² "Setting your username in Git - User Documentation - GitHub Help." Accessed August 10, 2017. https://help.github.com/articles/setting-your-username-in-git/.

\$ git config user.name

รูปที่ 1.4 git config --global user.name

```
ผลการทดลอง
ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น
```

1.2.6 บอกให้ Git รู้จัก email ของเรา โดยพิมพ์คำสั่งต่อไปนี้

```
$ git config --global user.email "USER EMAIL ADDRESS"
```

ในกรณีที่เราต้องการทราบชื่อผู้ใช้ปัจจุบัน สามารถสั่งให้ Git รายงานออกมาด้วยการพิมพ์คำสั่งต่อไปนี้

```
$ git config user.email
```

หมายเหตุ email ที่ใช้จะต้องตรงกับ email ที่ลงทะเบียนไว้กับ Github มิฉะนั้นจะไม่สามารถเขียนข้อมูลขึ้นไปบน server ได้ เมื่อทำในขั้นตอน 1.2.5 และ 1.2.6 เรียบร้อยแล้ว การทำงานใดๆ บน Github ก็จะปรากฏชื่อและ Email ของเรากำกับ ไว้เสมอ

รูปที่ 1.5 git config --global user.email

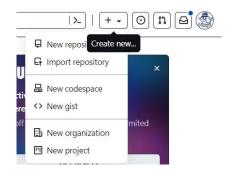
```
ผลการทดลอง
ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น
```

1.3 สร้าง repository (บน server)

Repository เป็นพื้นที่สำหรับเก็บ project ของเรา ซึ่งไม่ได้หมายความถึงเฉพาะ source code เท่านั้น repository ยัง สามารถประกอบด้วยไฟล์ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็น Word Document, spread sheet, presentation, เอกสารการออกวิเคราะห์และ ออกแบบซอฟต์แวร์ ไฟล์มีเดียภาพและเสียง รวมไปถึงเอกสาร Wiki ในลักษณะ html ด้วย ดังนั้น ในการทำโครงการพัฒนา ซอฟต์แวร์ เราสามารถนำทุกสิ่งที่จำเป็นสำหรับการทำงาน มาใส่ไว้ใน repository และเมื่อเพื่อนร่วมทีมหรือ user ใดๆ ทำสำเนา repository ของเราไป เขาก็จะได้ทุกสิ่งทุกอย่างไปอย่างครบถ้วน ดังนั้นจึงอาจพูดได้ว่าเราสามารถใช้ repository เป็นเครื่องมือ บริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพได้เช่นกัน

1.3.1 การสร้าง repository บน Github สามารถสร้างได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น

(1) การสร้าง repository โดยการคลิกที่ปุ่มเครื่องหมาย "+" ที่ด้านบนขวาของหน้าเพจ Github แล้วเลือก new repository

รูปที่ 1.6 การสร้าง repository โดยการคลิกที่ปุ่มเครื่องหมาย "+"

(2) การสร้าง repository โดยการคลิกที่ปุ่ม New สีเขียว

รูปที่ 1.7 การสร้าง repository โดยการคลิกที่ปุ่ม New

(3) การสร้าง repository โดยลิงค์ https://github.com/new
นอกจาก 3 วิธีข้างต้น ซึ่งจะพาเราไปสร้าง repository บนเว็บแล้ว เรายังสามารถสร้าง repository โดยใช้ command line บน
terminal (ศึกษาได้จาก adding-an-existing-project-to-github-using-the-command-line³)

1.3.2 กำหนดชื่อและชนิดของ repository

การใช้วิธีการ 3 วิธีแรก ในข้อ 1.3.1 จะได้ผลอย่างเดียวกัน คือ Github จะพามาหน้าสำหรับสร้าง repository

- ในช่อง Repository name ให้ใส่ชื่อของ repository เนื่องจากบ่อยครั้งที่เราต้องใช้งานคำสั่งต่าง ๆ บน terminal ซึ่ง ต้องพิมพ์ชื่อ repository เอง ดังนั้นชื่อของ repository จะต้องมีความหมายในตัว เข้าใจง่าย กระชับ
- ในช่อง Description (optional) เพิ่มคำอธิบายสั้นๆ เกี่ยวกับ repository เพื่อให้ชาวโลกอ่านแล้วเห็นภาพรวมของ repository ได้อย่างรวดเร็ว

³ "Adding an existing project to GitHub using" Accessed August 11, 2017.

https://help.github.com/articles/adding-an-existing-project-to-github-using-the-command-line/.

- ชนิดของ repository นั้น ถ้าหากเป็นโปรเจคที่เป็นความลับ ไม่อาจเปิดเผยต่อชาวโลกได้ เช่นประกอบด้วยฐานข้อมูลใน งานวิจัย คะแนนแล็บของนักศึกษา ชื่อ URL, user name, password ที่เขียนลงไปใน source code เราก็อาจจะเลือก เป็น private ซึ่งอาจจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการสมัครสมาชิกพิเศษ หรือไม่ก็ต้องเป็น academic account ในที่นี้ให้เลือก เป็น public
- ถ้าเราทำเครื่องหมาย ☑ หน้าข้อความ Initialize this repository with a README เพื่อให้เราสามารถเขียนบรรยาย คร่าวๆ เกี่ยวกับ repository ได้
 - เดี๋ยวก่อน.... ในขั้นตอนนี้ ยังไม่ต้องทำเครื่องหมาย 🗹 เพราะเราจะทดลองสร้างโดยใช้ command line tool
- เลือกว่าจะเพิ่ม .gitignore หรือ license file ด้วยหรือไม่ โดย .gitignore นี้จะบอก Git ว่าไม่ต้องสนใจที่จะติดตามไฟล์ ชนิดใดบ้าง โดย Git จะกำหนดชนิดของไฟล์ให้เบื้องต้น เช่น ถ้าเราเลือก .gitignore เป็น ภาษา C++ แล้ว Git จะเพิ่ม ชนิดของไฟล์ต่างๆ ที่เป็นผลจากการคอมไพล์ไว้ในรายการที่เพิกเฉย (เช่น ไฟล์ที่มีนามสกุล .exe) ซึ่งไฟล์เหล่านั้น มักจะ เกิดจากการคอมไพล์โปรแกรม ไม่ใช่ไฟล์ที่เราเป็นคนแก้ไข source code จึงไม่จำเป็นที่จะต้องนำไปเก็บบน repository ให้สิ้นเปลืองพื้นที่ สามารถดูเทมเพลตของ .gitignore ได้จาก A collection of useful .gitignore templates⁴
 - ยังไม่ต้องเลือก.gitignore เช่นเดียวกัน

⁴ "A collection of useful .gitignore templates" Accessed August 11, 2017. https://github.com/github/gitignore.

A repository contains all project files, including the revision history. Already have a project repository elsewhere? Import a repository. Required fields are marked with an asterisk (*). Repository template No template ▼ Start your repository with a template repository's contents. ให้เปลี่ยน CL66-01 เป็น CL67-01 ในทุกที่ Owner * Repository name koson ▼ CL66-01 CL66-01 is available. Great repository names are short and memorable. Need inspiration? How about solid-telegram? Description (optional) ให้เปลี่ยนเป็น Computer Laboratory 2567-01 Computer Laboratory 2566-01 Anyone on the internet can see this repository. You choose who can commit. You choose who can see and commit to this repository. Initialize this repository with: Add a README file This is where you can write a long description for your project. Learn more about READMEs. Add .gitignore .gitignore template: None -Choose which files not to track from a list of templates. Learn more about ignoring files. Choose a license License: None ▼ A license tells others what they can and can't do with your code. Learn more about licenses. (1) You are creating a public repository in your personal account.

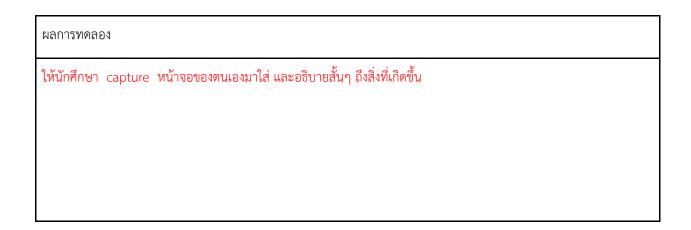
Create a new repository

รูปที่ 1.8 การสร้าง repository

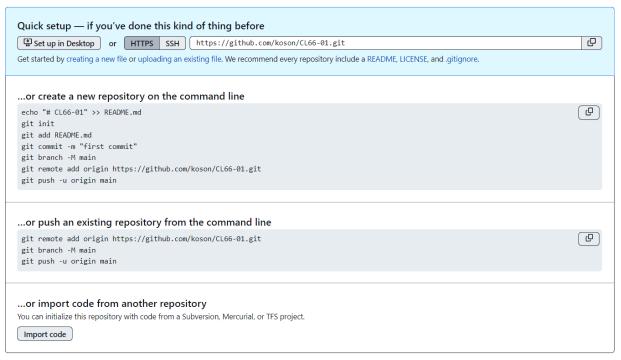
หมายเหตุ

เอกสารนี้ได้ทำตัวอย่างตั้งแต่ปี 2564 และได้เปลี่ยนตามปี พ.ศ. เรื่อยมา ในบางรูปอาจมีปี พ.ศ. เก่า ขอให้เข้าใจว่าเป็นปี พ.ศ. ปัจจุบันและให้ใช้ 67 หรือ 2567 แทน พ.ศ. ก่อนหน้านี้

Create repository

- คลิกปุ่ม Create repository สีเขียว Github จะสร้าง repository ให้ตามต้องการ

♀ ProTip! Use the URL for this page when adding GitHub as a remote.

รูปที่ 1.9 repository ที่ได้จากการสร้างในข้อ 1.3

ผลการทดลอง

ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น
หมายเหตุ ให้เปิดหน้าเพจนี้ค้างไว้ เพราะเราต้องมาดูผลการเปลี่ยนแปลงในภายหลัง
1.4 สร้าง git บนเครื่องคอมพิวเตอร์ (Local)
Repository ที่สร้างขึ้นในข้อ 1.3 นั้น เป็น repository ที่อยู่บน server ในขณะที่เรากำลังแก้ไข source code ซึ่ง
มักจะเป็นการแก้ไขเล็ก ๆ น้อย ๆ การทำงานของ git จะเน้นทำงานที่ local เป็นหลัก ต่อเมื่อเราได้พัฒนา source code จนถึงจุด หนึ่ง ที่คิดว่าสามารถเผยแพร่ เพื่อการทดสอบหรือใช้งาน เราจึงส่งขึ้นไปเก็บบน server
การทำสำเนาของ repository มาไว้บนเครื่อง (local) สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งเบื้องต้นนี้ เราจะศึกษาโดยการใช้งาน
command line ซึ่งอาจจะพบกับความยุ่งยากบ้างในตอนแรกๆ แต่เมื่อใช้บ่อย ๆ จนชำนาญจะพบว่ามีความยืดหยุ่นสูงกว่าการใช้
GUI Clients หรือเมื่อศึกษาจนเข้าใจแล้วหันไปใช้ GUI Clients ก็จะสามารถเข้าใจถึงการทำงานของระบบ Git อย่างแท้จริง
1.4.1 การ clone repository ด้วย command line (git bash)
1) การเตรียมการเบื้องต้น
- ในหน้าต่าง git bash ให้พิมพ์คำสั่ง list ดูรายการของไฟล์และโฟลเดอร์
\$ ls
เราจะเห็นรายการไฟล์ถูกแสดงขึ้นมา
ผลการทดลอง

ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น

- สร้างโฟลเดอร์สำหรับเก็บงานในวิชาการทดลอง (ในที่นี้ชื่อว่า CL2567 ย่อมาจาก Computer Laboratory 2567) โดย ใช้คำสั่ง

\$ mkdir CL2567

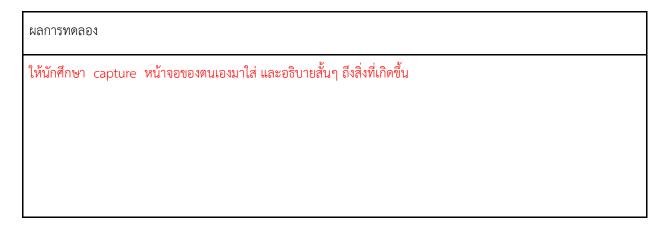
- ย้ายเข้าไปอยู่ในโฟลเดอร์ที่สร้างขึ้น โดยใช้คำสั่ง

\$ cd CL2567

สังเกตุได้จาก git bash จะแสดงชื่อของโฟลเดอร์ปัจจุบันเป็นดังรูปที่ 1.10

รูปที่ 1.10 หน้าต่าง terminal ของ git bash เตรียมพร้อมสำหรับการ clone

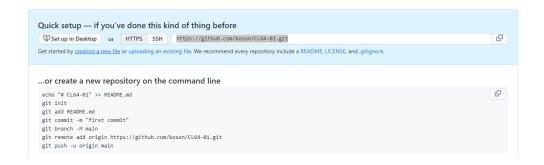
2) การทำสำเนา repository มาไว้บนเครื่องโดยการ clone

- ทำสำเนา repository มาไว้บนเครื่องโดยใช้คำสั่งที่มีรูปแบบดังต่อไปนี้

\$ git clone https://github.com/[YOUR USERNAME]/[YOUR REPOSITORY NAME]

[YOUR USERNAME] คือ username ของเราบน github [YOUR REPOSITORY NAME]คือชื่อ repository ของเราที่สร้างในข้อ 1.3

ถ้าจำไม่ได้ ก็ไม่เป็นไร ให้เข้าไปที่ repository ที่เพิ่งสร้างบน Github (ดูรูปที่ 1.9) จะเห็นว่ามี URL ของ repository สำหรับการ โคลน ดังรูปที่ 1.11 ให้เรากดปุ่ม copy ที่อยู่ด้านขวามือของ url

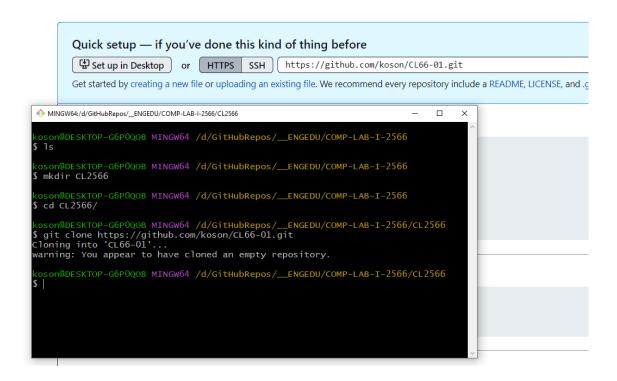

รูปที่ 1.11 URL สำหรับการ clone repository

ผลการทดลอง

ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น

- ใน git bash ให้พิมพ์คำสั่ง git clone ตามด้วย URL ที่คัดลอกมา
- เมื่อทำการ clone เรียบร้อย จะได้ผลดังรูปที่ 1.12

รูปที่ 1.12 ผลการ clone repository

ผลการทดลอง

ให้นักศึกษา	capture	หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น		

- เรียกดูรายการโฟลเดอร์ (ด้วยคำสั่ง ls) และเปลี่ยนโฟลเดอร์ (ด้วยคำสั่ง change directory :cd)

ผลการทดลอง
ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น

ตอนแรกจะพบว่ามีโฟลเดอร์ชื่อ CL67-01 ซึ่งถูก clone มาจาก server จึงย้ายเข้าไปในโฟลเดอร์นั้น แล้วจึงสั่ง ls เพื่อดูรายการ ไฟล์ พบว่า repository ของเราจะยังว่างเปล่า ดังรูปที่ 1.13

```
MINGW64/d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL2566/CL66-01

koson@DESKTOP-G6P0QOB MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566
$ ls

koson@DESKTOP-G6P0QOB MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566
$ mkdir CL2566

koson@DESKTOP-G6P0QOB MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566
$ cd CL2566/

koson@DESKTOP-G6P0QOB MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566
$ git clone https://github.com/koson/CL66-01.git
Cloning into 'CL66-01'...
warning: You appear to have cloned an empty repository.

koson@DESKTOP-G6P0QOB MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566
$ cd CL66-01

koson@DESKTOP-G6P0QOB MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)
$ ls

koson@DESKTOP-G6P0QOB MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)
$ ls
```

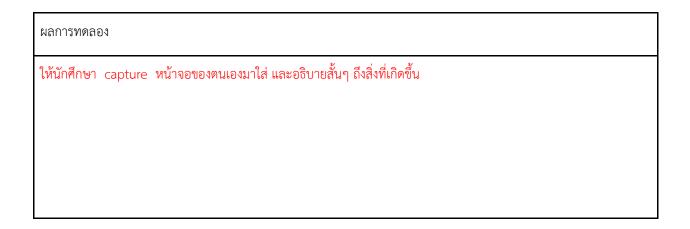
รูปที่ 1.13 ไฟล์ที่ถูก clone มาจาก repository

```
ผลการทดลอง
ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น
```

- ให้พิมคำสั่งต่อไปนี้ ครั้งละบรรทัด (พิมพ์ให้ครบบรรทัดแล้วเคาะ enter)

```
echo "# CL66-01" >> README.md
git init
git add README.md
git commit -m "first commit"
git branch -M main
git remote add origin https://github.com/koson/CL66-01.git
git push -u origin main
```

รูปที่ 1.14 การเพิ่มไฟล์ README.md ให้กับ repository

จากรูปที่ 1.14 จะได้ผลการทำงานดังรูปที่ 1.15 ซึ่งจะเห็นว่า บางคำสั่งอาจจะมี error เกิดขึ้น เนื่องจากมี repository อยู่บน server แล้ว แต่ก็ให้ทำให้ครบทุกขั้นตอนไปก่อน เพราะ ในกรณีนี้ error เหล่านั้นไม่ส่งผลกระทบร้ายแรงต่อการทำงาน

- ให้กลับไปที่ browser และกด refresh 1 ครั้ง จะเห็นว่าหน้า repository ที่เราเพิ่งสร้าง จะเปลี่ยนไป

รูปที่ 1.15 หน้าเพจ repository ที่เปลี่ยนไปหลังจากเพิ่มไฟล์ README.md

ผลการทดลอง

ให้นักศึกษา	capture	หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น		

1.5 การแก้ไขงานและบันทึกการเปลี่ยนแปลงบน local computer

ถึงตอนนี้ เนื้อหาในไฟล์ README.md บน server และ local computer จะเหมือนกันทุกประการ เนื่องจากเป็นการ clone มาและยังไม่ได้ทำการแก้ไขใดๆ อีกทั้งเรามั่นใจว่าไม่มีผู้ใช้คนอื่นๆ กำลังแก้ไขงานของเราบน server (ซึ่งการแก้ไขงาน ร่วมกันบน server จะอยู่ในการทดลองถัดไป) เราสามารถแก้ไขและทำ revision ของเอกสารได้ตามต้องการ โดยการเปลี่ยนแปลง ต่างๆ จะเกิดขึ้นบนเครื่อง local computer เท่านั้น

1.5.1 ทุดลองแก้ไขไฟล์ README.md

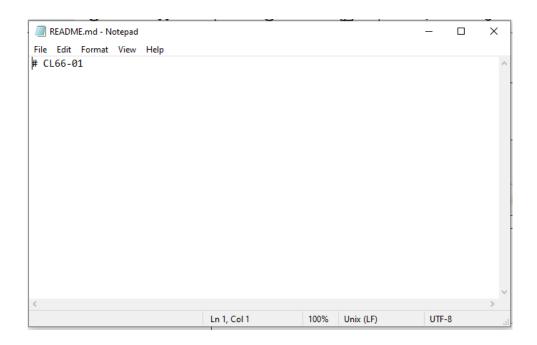
โดยส่วนใหญ่ ในการเขียนโปรแกรม มักจะกระทำบนโปรแกรม Integrated development environment หรือเรียก สั้นๆ ว่า IDE^5 แต่ในการทดลองนี้ จะใช้โปรแกรมแก้ไขเอกสารอย่างง่ายๆ นั่นคือโปรแกรม Notepad.exe

- ให้พิมพ์คำสั่งต่อไปนี้ลงใน git bash

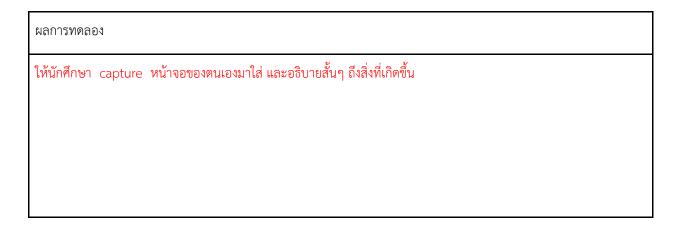
\$ notepad README.md

ระบบจะเปิด text editor ที่มากับระบบปฏิบัติการ Windows ดังรูปที่ 16

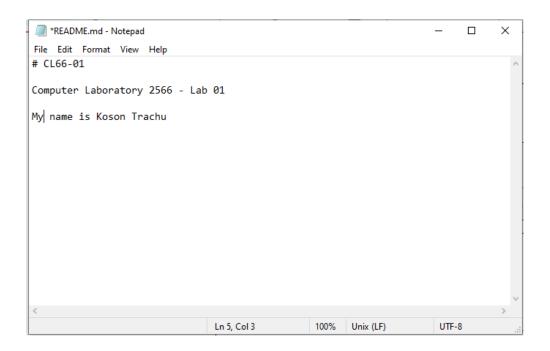
⁵ "Integrated development environment - Wikipedia." Accessed August 11, 2017. https://en.wikipedia.org/wiki/Integrated development environment.

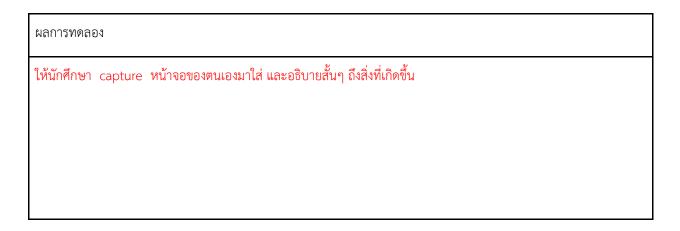
รูปที่ 1.16 การใช้โปรแกรม notepad.exe แก้ไขไฟล์ README.md

- แก้ไขไฟล์ README.md ใน notepad โดยเพิ่มข้อความลงไปดังตัวอย่าง (ให้นักศึกษาใส่ชื่อตนเอง)

รูปที่ 1.17 แก้ไขไฟล์ README.md โดยเพิ่มบรรทัดต่อท้ายเข้าไป

- บันทึกและปิดโปรแกรม notepad.exe
- ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงใน git bash โดยพิมพ์คำสั่ง git status แล้วสังเกตุผลที่ได้จากการรันคำสั่ง

\$ git status

```
MINGW64/d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-L-2566/CL2566/CL66-01

To https://github.com/koson/CL66-01.git

* [new branch] main -> main
branch 'main' set up to track 'origin/main'.

koson@DESKTOP-G6P0QOB MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

$ notepad README.md

koson@DESKTOP-G6P0QOB MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

$ git status

On branch main
Your branch is up to date with 'origin/main'.

Changes not staged for commit:

(use "git add <file>..." to update what will be committed)

(use "git restore <file>..." to discard changes in working directory)

modified: README.md

no changes added to commit (use "git add" and/or "git commit -a")

koson@DESKTOP-G6P0QOB MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

$ |
```

รูปที่ 1.18 การตรวจสอบสถานะของ git

จะพบว่า git ได้ทำการติดตามการเปลี่ยนแปลง (tracking) ของไฟล์ต่างๆ ใน repository ของเราอยู่เสมอ ถึงแม้จะ เป็น local computer ก็ตาม (ไม่นับไฟล์ใน .gitignore)

```
ผลการทดลอง
ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น
```

1.5.2 บันทึกการเปลี่ยนแปลงบน local computer

ถึงตรงนี้ ถ้าเราต้องการจะแก้ไขต่อ ก็สามารถทำได้ แต่การเปลี่ยนแปลงต่างๆ จะไม่สามารถถูกติดตามโดย git ถ้าต้องการ ให้ git บันทึก (หรือนับ) การเปลี่ยนแปลงเป็นรุ่นหนึ่งๆ ของ source code สามารถทำได้โดยการ commit การเปลี่ยนแปลงลงใน local repository ซึ่งการใช้งานเบื้องต้นจะมี 2 คำสั่งคือ git add และ git commit

- เพิ่มไฟล์ที่เปลี่ยนแปลง เข้าสู่รายการ commit โดยใช้คำสั่งต่อไปนี้

```
$ git add README.md
```

ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงใน git bash โดยพิมพ์คำสั่ง git status แล้วสังเกตุผลที่ได้จากการรันคำสั่ง

ผลการทดลอง ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น

\$ git status

รูปที่ 1.19 การตรวจสอบสถานะของ git / ผลจากการทำคำสั่ง git add

หมายเหตุ หากมีการแก้ไขหลายๆ ไฟล์ เราอาจใช้คำสั่ง git add --all แทนการใช้ชื่อไฟล์ได้

- Commit ไฟล์ที่เปลี่ยนแปลง เข้าสู่ repository โดยใช้คำสั่งต่อไปนี้

\$ git commit -m "Edited by Koson"

ตามด้วยการตรวจสอบสถานะของ repository

\$ git status

จะได้ผลดังนี้

```
MINGW64:/d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 — X

koson@DESKTOP-G6P0Q0B MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

§ git status
On branch main
Your branch is up to date with 'origin/main'.

Changes to be committed:
(use "git restore --staged <file>..." to unstage)
modified: README.md

koson@DESKTOP-G6P0Q0B MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

§ git commit -m "Edited by Koson"
[main 6d53502] Edited by Koson
1 file changed, 4 insertions(+)

koson@DESKTOP-G6P0Q0B MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

§ |
```

รูปที่ 1.20 ผลจากการทำ git commit

ผลการทดลอง ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น

หมายเหตุ รูปแบบของการ commit ประกอบด้วย คำสั่ง git commit -m "THIS IS A COMMIT MESSAGE" โดยที่ commit message ควรเป็นข้อความที่สื่อความหมาย มีความยาวไม่มากนัก แต่ไม่สั้นจนเกินไป ควรหลีกเลี่ยงคำที่ไม่สื่อ ความหมาย เช่น "1", "2" หรือ "a" ถึงแม้ว่า git จะอนุญาตให้ใช้ก็ตาม เนื่องจากเมื่อพัฒนาไปหลายๆ รุ่น จะไม่สามารถทำ ความเข้าใจเหตุผลที่แก้ไข source code นั้น ๆ ได้ และในการเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้ง git จะนำ commit message นี้ไปใช้ร่วมกับ การเปลี่ยนแปลงเสมอ

1.6 การซิงค์การเปลี่ยนแปลงระหว่าง local computer และ server

หลังจากที่เราได้ทำการ clone repository มาที่ local computer แล้ว การแก้ไขงานทั้งหมด สามารถทำได้บน local computer ได้โดยไม่ต้องเชื่อมต่อกับ server แต่ในบางครั้งที่มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม จะต้องปรับปรุง source code ให้เป็น ปัจจุบันอยู่เสมอ จะต้องมีการ sync กับ server ได้แก่การ upload การเปลี่ยนแปลงขึ้นสู่ server (เรียกว่าการ push) และการ download การเปลี่ยนแปลงมาจาก server (เรียกว่าการ pull)

1.6.1 การ push ขึ้นสู่ server

โดยทั่วไป การที่จะ push ขึ้นสู่ server เรามักจะใช้คำสั่ง 3 คำสั่งควบคู่กันคือ (1) git add --all, (2) git commit -m "Commit message" และ (3) git push แต่ในการทดลองที่ผ่านมา เราทำใน (1) และ (2) ไปแล้ว ดังนั้น ให้พิมพ์คำสั่งต่อไปนี้ เพื่อ push repository ขึ้น server

\$ git push

จะได้ผลลัพธ์คล้ายตัวอย่างในรูปที่ 20

```
Changes to be committed:
    (use "git restore --staged <file>..." to unstage)
    modified: README.md

koson@DESKTOP-G6P0Q0B MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

$ git commit -m "Edited by Koson"
[main 6d53502] Edited by Koson
1 file changed, 4 insertions(+)

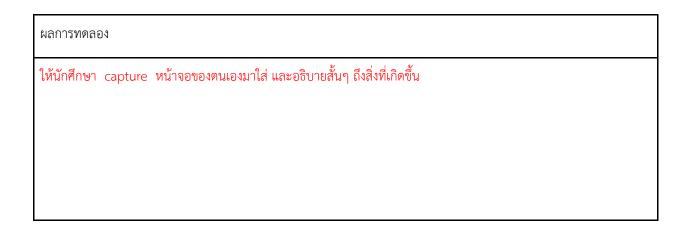
koson@DESKTOP-G6P0Q0B MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

$ git push
Enumerating objects: 5, done.
Counting objects: 100% (5/5), done.
Delta compression using up to 48 threads
Compressing objects: 100% (3/3), 322 bytes | 161.00 KiB/s, done.
Writing objects: 100% (3/3), 322 bytes | 161.00 KiB/s, done.
Total 3 (delta 0), reused 0 (delta 0), pack-reused 0
To https://github.com/koson/CL66-01.git
f38d8d8..6d53502 main -> main

koson@DESKTOP-G6P0Q0B MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

$ |
```

รูปที่ 1.21 ผลจากการทำคำสั่ง git push

เมื่อเราทำการ push repository ขึ้นสู่ server แล้ว ก็ต้องทดสอบผลจากการ push โดยการไป refresh web browser ที่สร้าง repository ไว้ ดังรูปที่ 15

รูปที่ 1.22 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นบน server

ผลการทดลอง

1.6.2 การ pull มาจาก server

- การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกิดขึ้นบน local computer จะถูกส่งขึ้นมาเก็บด้วยคำสั่ง git push และถ้ามีการแก้ไขไฟล์ใด ๆ เกิดขึ้นบน server เราก็สามารถที่จะดึงกลับไปทำงานที่ local computer ได้เช่นกัน
- ให้แก้ไขไฟล์ README.md โดยการคลิกที่ชื่อไฟล์ และปุ่มปากกาบริเวณด้านขวามือ

รูปที่ 1.23 เข้าสู่โหมดการแก้ไขไฟล์ด้วย Github Text Editor

ผลการทดลอง

ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น

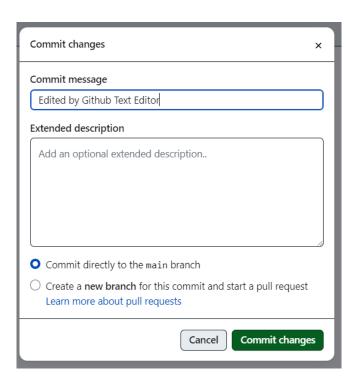
- เพิ่มข้อความที่บรรทัดล่างสุดดังตัวอย่าง

```
Edit Preview Scode 55% faster with GitHub Copilot

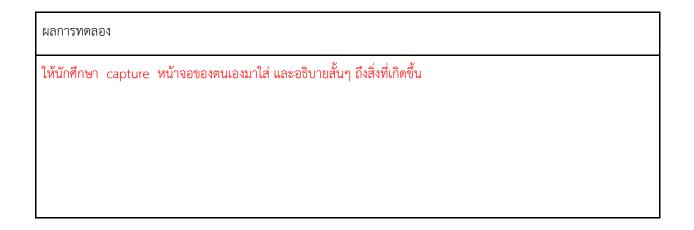
1 # CL66-01
2
3 Computer Laboratory 2566 - Lab 01
4
5 My name is Koson Trachu
6 Edited by Github Text Editor.
7
```

รูปที่ 1.24 เพิ่มข้อความบางอย่างใน Github Text Editor

ผลการทดลอง ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น - เพิ่มข้อความในช่อง Commit changes และกดปุ่ม Commit changes สีเขียว

รูปที่ 1.25 เพิ่มข้อความ Commit changes

- กลับมาที่ git bash พิมพ์คำสั่ง git status สังเกตุผลการทำงาน

\$ git status

- ที่ git bash พิมพ์คำสั่ง git pull

\$ git pull

```
koson@DESKTOP-G6P0Q0B MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

$ git status
on branch main
Your branch is up to date with 'origin/main'.

nothing to commit, working tree clean

koson@DESKTOP-G6P0Q0B MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

$ git pull
remote: Enumerating objects: 5, done.
remote: Counting objects: 100% (5/5), done.
remote: Compressing objects: 100% (5/5), done.
remote: Total 3 (delta 0), reused 0 (delta 0), pack-reused 0
Unpacking objects: 100% (3/3), 711 bytes | 41.00 KiB/s, done.
From https://github.com/koson/CL66-01
6d53502..ebde6bd main -> origin/main
Updating 6d53502..ebde6bd

README.nd | 1 +
1 file changed, 1 insertion(+)

koson@DESKTOP-G6P0Q0B MINGW64 /d/GitHubRepos/_ENGEDU/COMP-LAB-I-2566/CL2566/CL66-01 (main)

$ |
```

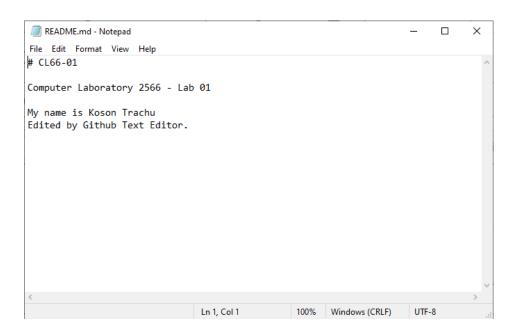
รูปที่ 1.26 การใช้คำสั่ง git pull

ผลการทดลอง

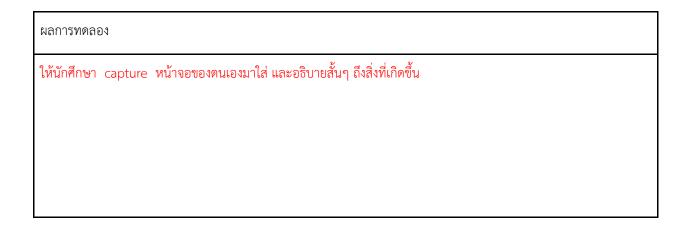
ให้นักศึกษา capture หน้าจอของตนเองมาใส่ และอธิบายสั้นๆ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น

- ดูการเปลี่ยนแปลงในไฟล์ README.md

\$ notepad.exe README.md

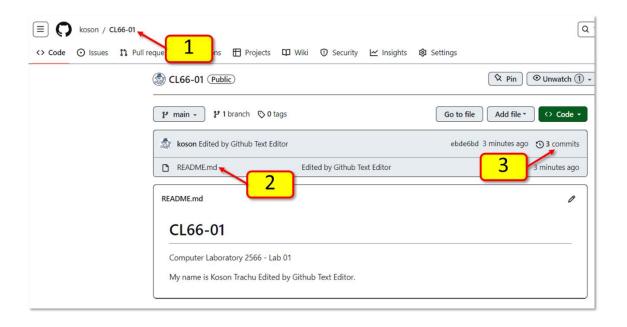

ร**ูปที่ 1.27** การเปลี่ยนแปลงในไฟล์เอกสาร README.md

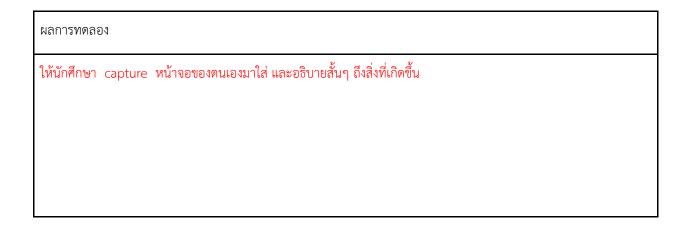
1.7 การตรวจสอบประวัติการเปลี่ยนแปลงของไฟล์

- กลับไปที่ web browser (1) คลิกที่ชื่อ repository, (2) คลิกที่ชื่อไฟล์ README.md (3) คลิกปุ่ม History

รูปที่ 1.28 การเข้าถึงประวัติของไฟล์

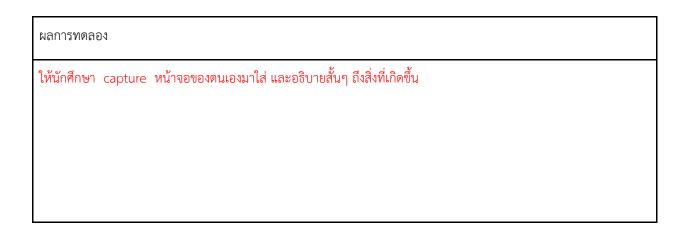
เมื่อคลิกดูประวัติไฟล์ จะพบว่า ไม่ว่าเราจะแก้ไขไฟล์ที่ไหน แต่ Git จะติดตามและบันทึกการเปลี่ยนแปลงทุกครั้งที่เรา ทำการ commit

Commits

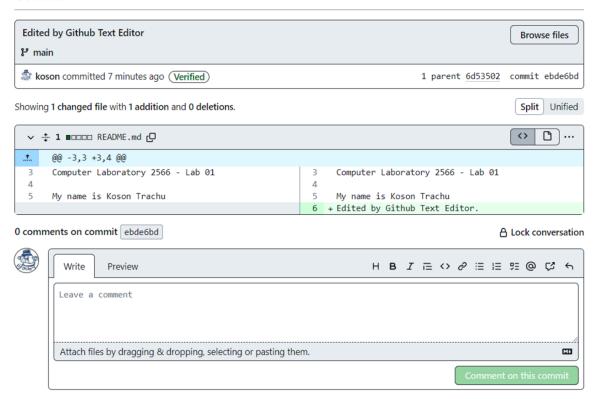

รูปที่ 1.29 รายการประวัติการแก้ไขไฟล์

ให้คลิกปุ่มที่มีเลขฐาน 16 กำกับ (เป็นชื่อรหัสกำกับการแก้ไข ที่ทีมพัฒนาจะใช้อ้างอิงถึง) ตามลูกศรสีแดงในรูปที่ 29 เรา จะเห็นประวัติการแก้ไขไฟล์ ดังรูปที่ 30

Commit

รูปที่ 1.30 ประวัติการแก้ไขไฟล์

แบบฝึกหัด

- 1. ให้นักศึกษาทดลองเพิ่มไฟล์ชื่อ student.txt ลงใน repository แล้วเพิ่มรายชื่อเพื่อนในห้อง โดยเพิ่มบน notepad จำนวนครึ่งหนึ่ง และทำบน github text editor จนครบ โดยให้เขียน commit message ด้วยว่าเพิ่มจากที่ใด
- 2. ให้นักศึกษาทดลองแก้ไขไฟล์ README.md ตามตารางต่อไปนี้ แล้วทำรายงานประวัติไฟล์มาส่ง

ลำดับที่	สถานที่แก้ไข	สิ่งที่กระทำ
1	Local (Notepad)	ลบเนื้อหาเดิมออกทั้งหมด
2	Server (Github Text Editor)	<pre>#include < stdio.h > main() { printf ("hello, world\n");</pre>

		}
3	Local (Notepad)	เปลี่ยน printf("hello, world\n"); เป็น printf("hello, [ชื่อนักศึกษา]\n");
4	Server (Github Text Editor)	<pre>#include <stdio.h> int main () { char yourname[100]; printf("What is your name?\t"); scanf("%s",yourname); printf("hello, %s\n", yourname); }</stdio.h></pre>
5	Local (Notepad)	เพิ่ม printf("Goodbye\n"); ใต้ printf("hello, %s\n", yourname);

หมายเหตุ การทำแต่ละขั้น ให้ local และ server ซึงค์กันเสมอ (ต้อง push, pull, commit, add)

คำถาม

- 1. จากภาพที่ 29 ถ้าหากนักศึกษาคลิกตามปุ่ม ที่มีเลขฐานสิบหกกำกับอยู่ ทุกปุ่ม จะได้ผลอย่างไรบ้าง ให้อธิบายสิ่งที่พบ เห็น
- 2. ให้บอกประโยชน์ของ repository ตามที่นักศึกษาเข้าใจ
- 3. ให้บอกแนวทางการนำ repository ไปใช้ในการเรียนหรือชีวิตประจำวันของนักศึกษา